

шрифтів, кольору, обсягу та розташування навчального матеріалу, розміру літер та інших особливостей подання наочної інформації, які будуть представлені у доповіді.

Отже, активне впровадження в навчальний процес вищої школи ММТ піднімає навчання на якісно новий рівень за рахунок забезпечення можливості одночасно задіяти зір, слух та тактильні відчуття, підключити різні аналізатори, тобто на практиці реалізувати «золоте правило дидактики», а також відкриває нові, ще недостатньо досліджені можливості вдосконалення навчальної діяльності.

Ратушний С. М., доцент, завідувач кафедри міжнародного та європейського права

ОСОБЛИВОСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАУКОВОЇ СКЛАДОВОЇ У ВИКЛАДАННІ ДИСЦИПЛІН МІЖНАРОДНО-ПРАВОВОГО ЦИКЛУ

Світовою практикою і самим життям доведено, що лише інтеграція освітньої і наукової складових у діяльності вищої школи є запорукою високої якості освіти та належного інтелектуального супроводу суспільного і державного розвитку, дає можливість здійснювати оперативно і належним чином інтегрування нових знань в економічний уклад, розвиток інноваційної економіки і суспільства в цілому.

Беззаперечне визнання того, що освіта і наука глибоко інтегровані в економіку, суспільне життя, а їх рівень істотно впливають на якість життя та можливість сталого розвитку як окремої країни, так і світової спільноти в цілому, лежить в основі визначення мети і цілей Болонського процесу — зробити європейську освіту більш динамічною, конкурентоспроможною, здатною забезпечувати стійке зростання, зайнятість населення та соціальну єдність суспільства. Інтеграція вищої освіти і науки є провідною вимогою Болонської декларації до учасників європейського освітнього простору та невід’ємною складовою рейтингів європейських університетів.

Без відтворення і продукування нових знань у процесі підготовки фахівців неможливо підготувати конкурентоздатних фахівців, які б працювали в умовах інноваційних процесів. Іншими словами наука є необхідною умовою функціонування вищих навчальних закладів. Проте практична реалізація цих загальних положень неможлива (варто згадати тільки досвід технопарків) без урахування специфіки різних конкретних галузей науки та освіти. Про це свідчить також досвід запровадження моделі інноваційного розвитку в КНЕУ.

Слід враховувати, що підготовка юристів, має свої особливості. Вона відбувається не тільки на базі національного законодавства, але й на основі концептуальних засад і певного понятійного апарату, притаманного саме цій системі національного права.

Проте в усіх сферах життєдіяльності людини і суспільства дедалі більше утверджуються загально цивілізаційні тенденції розвитку характерні для XXI століття. Передусім — це тенденція зближення націй, народів, держав через створення спільного економічного, інформаційного, а зважаючи на вимоги Болонського процесу — й освітнього простору Європи.

Пов'язані з цим процеси характеризуються проявами, які не можуть пройти поза увагою професійного інтереса юриста. Поступове розмивання і навіть відміна економічних кордонів, переосмислення основоположної для сучасної системи міжнародних відносин концепції державного суверенітету і формування невідомої раніше моделі організації суспільства (міждержавної і водночас наднаціональної), іншої ніж традиційна державна, спільноти, в рамках Європейського Союзу, самовідсторонення держави від безпосередньої участі в економічних відносинах при більш детальному і адекватному опосередкуванні економічних процесів через право — це тільки деякі, найочевидніші прояви глобалізації та регіоналізації. І вони, очевидно, є і будуть залишатися об'єктом досліджень з боку юридичної науки.

Від результатів наукових пошуків залежатиме зміст і система організації юридичної освіти. Знання, практичні навички, і, особливо, професійний та громадянський світогляд, який отримують майбутні правники в вищому навчальному закладі, потрібно формувати з урахуванням змін, що відбуваються, і, навіть, працювати на випередження.

Важливим реальним інструментом для цього може стати викладання дисциплін міжнародно-правового циклу, які багато років серед студентів, та й викладачів вважалися «прохідними». Сьогодні ці дисципліни, можуть стати тим інноваційним елемен-

том, що потягне за собою якісні зміни в організації та здійсненні юридичної освіти і підготовці юристів.

Традиційною складовою наукової діяльності викладачів кафедри є залучення до наукової роботи студентів. Ознайомлення студентів із сучасними досягненнями наукової думки, інструментарієм правових наукових досліджень відбувається і в навчальний, і в поза навчальний час через різні форми. На кафедрі проводиться робота з керівництва науковою роботою студентів, що знаходить відображення у плануванні та проведенні функціональної практики, вибору тематики дипломних магістерських робіт, консультування викладачів щодо збору студентами необхідної інформації, роботи з джерелами інформації, її осмислення та аналітичної обробки, їх написання з дотриманням структури наукових робіт.

Володіння іноземними мовами відкриває доступ до іноземних нормативних і наукових джерел для більшості викладачів кафедри та студентів, які обрали магістерську програму «Міжнародне економічне право», дозволяючи їм самі розкрити інший вимір юридичної науки.

Для підвищення ролі та значення наукової складової доцільним також було б:

- включення до навчальних планів спецкурсу з основ науково-правових досліджень;

- при плануванні навчального навантаження, за рахунок скорочення обсягу обов'язкової навчальної роботи, запровадити обов'язковий елемент роботи наукової.

Навіть у рамках традиційних форм організації наукової роботи це може стати суттєвим резервом підвищення якості освіти. Але, в основному, викладач продовжуватиме залишатися у кращому випадку викладачем-методистом.

Для того щоб у системі вищої освіти все більшої ролі набував лектор-учений, викладач-творець, який несе в студентську аудиторію власні розробки і результати своїх наукових досліджень, забезпечувалась наукова співпраця викладачів і студентів, атмосфера творчого пошуку потрібно вирішення загальних проблем. Серед них проблеми фінансування, в т.ч. пошук традиційних та нетрадиційних джерел фінансування, мотивації щодо заняття наукою; реальні зміни (реформи) у суспільстві, що обумовило б об'єктивну потребу в отриманні і застосуванні наукових результатів наукових досліджень, і, нарешті, безумовне підтвердження всією практикою державного життя конституційної норми про те, що «Україна є ... демократична, соціальна, правова держава».